

Datum
2024-08-27

Ärendenr
MSB 2024-06964

Ert datum
2024-05-08

Er referens
2024/01012

Enheten för forskning (KC-ST-FO)
Anna Dubaric Norling
010-240 4287
Anna.DubaricNorling@msb.se

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Delredovisning av regeringsuppdraget att främja ansvarsfull internationalisering vid utbildnings-, forsknings och innovationssamarbeten, U2024/01012

Sammanfattning

Mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget och den strategiska roll som utbildnings- forsknings- och innovationssamarbete spelar bland annat för Sveriges konkurrenskraft, välkomnar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att regeringen gett myndigheterna i uppdrag att ta fram ett system för att säkerställa en ansvarsfull internationalisering. Det är av stor vikt att det föreslagna systemet för en ansvarsfull internationalisering balanserar de olika behoven – att omhänderta möjligheterna men också hantera utmaningarna.

MSB framhåller att internationaliseringen av Sveriges utbildnings-, forsknings- och innovationssamarbeten måste harmonisera med lärosätenas ansvar att upprätthålla adekvat nivå för informationssäkerhet och säkerhetsskydd. Utgångspunkten är att det förändrade säkerhetspolitiska läget måste beaktas med särskilt fokus på det som är skyddsvärt och behöver skyddas. Ambitionen måste samtidigt vara att skapa ett system/arbetsätt som både är användarvänligt och säkerställer regelbundenhet.

MSB anser också att det är positivt att aktörerna, det vill säga forskare och lärosäten, får det huvudsakliga ansvaret för att säkerställa att en tillräcklig analys gjorts innan ett samarbete med ett utländskt lärosäte inleds.

Delrapporten har framförallt ett fokus på säkerhetsskydd men tar också fasta på vikten av ett systematiskt informationssäkerhetsarbete. MSB vill lyfta att det inom ramen för det systematiska informationssäkerhetsarbetet redan finns regleringar och krav som kan bidra till en ansvarsfull internationalisering och som behöver beaktas i det fortsatta utredningsarbetet.

Fördjupad analys av förslaget

MSB håller med om uppdragets utgångspunkt att internationalisering av utbildning, forskning och innovation i grunden är positivt och utgör en nödvändig förutsättning för att utveckla ny kunskap och ny teknik. Samtidigt verkar universitet och högskolor i en alltmer komplex och splittrad värld med ökade geopolitiska spänningar som ställer lärosätena inför nya utmaningar. Det kräver ett ökat fokus på att skydda nationella intressen, inklusive kunskap och teknik. MSB välkomnar därför ett system för att säkerställa att lärosäten och forskare får en ökad förståelse, och att åtgärder vidtas, för att minska de risker som

internationella forskningssamarbeten medför. MSB ser det som positivt att det system som föreslås ger lärosätena ansvaret för att en tillräcklig analys görs. Det blir därmed lärosätena som ansvarar för att integrera arbetet i sina organisationer och verksamheter. Som stöd för detta är det lämpligt med en övergripande strategisk inriktning och vägledande nationella riktlinjer, precis som föreslås i delrapporten. MSB ser dock behov av ytterligare utveckling och förtydliganden i hur hela systemet ska byggas upp och följas upp. Exempelvis behövs svar på hur efterlevnaden ska följas upp och vem som ska ansvara för uppföljningen, liksom om den kan ingå i annan befintlig uppföljning.

Ett systematiskt informationssäkerhetsarbete vid lärosätena är, som delrapporten lyfter, en central pusselbit i en ansvarsfull internationalisering. Lärosätenas skyldigheter att bedriva ett sådant arbete finns redan idag reglerat i flera rättsakter. MSB vill understryka att säkerhetsarbetet inom lärosätena måste utgå från ett allriskperspektiv (från antagonistiska hot till mänskliga misstag och naturkatastrofer) och utgå från all den lagstiftning och reglering som styr verksamheten (till exempel NIS2- och CER-direktiven). I sammanhanget bör det påpekas att MSB inte, som delrapporten antyder (s 53), har föreskriftsrätt kopplat till säkerhetsskyddsområdet och säkerhetsskyddslagen (2018:585). MSB har däremot föreskrifter om informationssäkerhet för statliga myndigheter (MSBFS 2020:6), och om säkerhetsåtgärder i informationssystem för statliga myndigheter (MSBFS 2020:7). I dessa tydliggörs de krav och allmänna råd som följer med hantering av information och resurser som hanterar informationen. I MSB:s uppföljningsverktyg, Cybersäkerhetskollen (tidigare Infosäkkollen), kan myndigheter bedöma nivån på sin verksamhets systematiska informationssäkerhetsarbete och få en indikation på vilka funktioner, mekanismer och kriterier som säkerställer en hög nivå. MSB kan konstatera att nivån på informations säkerhetsarbetet generellt är låg i den offentliga förvaltningen, trots att statliga myndigheter omfattats av MSB:s föreskrifter sedan år 2009. Det är alltså inte bara angeläget att ett system för en ansvarsfull internationalisering kommer till stånd, lika viktigt är att redan existerande föreskrifter efterlevs. Systemet behöver vara så enkelt att det går att tillämpa men ändå säkerställa regelefterlevnad.

Sammantaget finner MSB att delrapporten är ett positivt första steg mot ett system som kan stärka lärosätenas arbete med en ansvarsfull internationalisering.

I detta ärende har vik överdirektör Anna Psaroulis beslutat. Anna Dubaric Norling har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschefen Annika Elmgart, och tf enhetschef Monica Svantesson deltagit.

Anna Psaroulis

Anna Dubaric Norling

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984